

Ústav anglického jazyka a didaktiky FF UK

Mgr. Petra Peldová

Evaluation in English News Discourse

Vyjádřování hodnotících postojů v anglickém novinovém diskurzu

Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav anglického jazyka a didaktiky

Filologie - Anglický jazyk

Vyjádření školitelky k doktorské disertační práci a průběhu studia

Mgr. Petra Peldová se ve své disertační práci soustředila na oblast, která se v poslední době intenzivně zkoumá (zejména v souvislosti s elektronickou komunikací) – na jazykové prostředky vyjadřování hodnotících postojů. Rozhodla se, že prozkoumá, jak se tyto postoje reflektují v jazyce britských bulvárních a seriózních deníků.

Teoretickým východiskem práce je *Appraisal Theory* Martina a Whitea, jejichž detailní popis a klasifikaci evaluačních kategorií přizpůsobila autorka potřebám práce (s ohledem na zkoumaný materiál). Metodologicky se práce opírá zejména o přístup Hunstonové a Sinclaira („local grammar“) a Berdnarekové. Hledání vhodné metody s sebou nese nutnost hledání vhodných jednotek popisu a způsobu jejich identifikace v textu. To je v případě evaluace obtížné, protože – jak ukázala prvotní sonda („small corpus analysis“) – hodnotící (postojovou) funkci mohou mít v textu jednotky různého typu (lexémy, lexikálně-gramatické konstrukce) a hodnotící interpretace může být do značné míry závislá na jazykovém a situačním kontextu. Autorka se proto zaměřila na lexikálně-gramatické konstrukce („patterns“), jejichž jádrem je adjektivum.

Aby získala reprezentativní vzorek textů, shromáždila autorka korpus novinových článků ze tří bulvárních a tří seriózních britských deníků (články byly získávány po dobu jednoho roku z online verzí deníků, velikost korpusu je přes půl milionu slov). Korpus byl morfologicky označován.

Autorka analyzovala 1179 dokladů adjektivních evaluativních vzorců. Díky rozsáhlému materiálu Mgr. Peldová a) doložila a kvantifikovala zastoupení evaluativních vzorců, které jsou popsány v literatuře (pro jiné typy textů nebo na menších korpusech); b) identifikovala širokou škálu adjektiv, která se v daných vzorcích vyskytují a mohou tedy nést hodnotící funkci; c) odhalila modifikace základních evaluativních vzorců typické pro novinový diskurz; d) poukázala na shody a rozdíly ve vyjadřování hodnotících postojů v bulvárním a seriózním tisku. Práce odhalila, že v obou typech novin převládá hodnocení intelektuální („opinion“) nad emocionálním („emotion“); v bulvárních denících je ale podíl emocionálně hodnotících adjektivních vzorců výrazně vyšší než v seriózních novinách. Tomuto rozložení odpovídá i zastoupení jednotlivých evaluativních vzorců v obou typech

Ústav anglického jazyka a didaktiky FF UK

novin – ukazuje se totiž, že vedle univerzálně použitelných evaluativních adjektivních konstrukcí existují i vzorce užívané výhradně pro vyjadřování názoru nebo pro emocionální hodnocení. Také frekvence emocionálně hodnotících adjektiv je v bulvárním tisku vyšší. Rozdíly nachází autorka i v rámci jednotlivých vzorců: pro hodnocení typu ‚opinion‘ se např. používají v seriózním tisku adjektiva, která prezentují tvrzení jako ne/jasně, zjevné a důležité, zatímco v bulvárním tisku se v témže vzorci objevují adjektiva, která hodnotí tvrzení na škále ne/správnosti. Hodnocení bývá v seriózním tisku připisováno významným osobnostem nebo institucím, v bulvárním tisku se ve volbě hodnotícího subjektu projevuje tendence k neformálnosti a familiárnosti. Práce potvrdila, že nositeli evaluace mohou být určité lexikálně-gramatické konstrukce. Pro identifikaci hodnotících postojů a popis jejich vyjádření v novinových článcích je tak přístup označován jako ‚local grammar‘ vhodnou metodou.

Dílní výsledky práce přednesla Mgr. Petra Peldová na konferencích (*Hradec Králové Anglophone Conference 2015*; *Sixth Brno Conference on Linguistics Studies in English 2014*) a publikovala v konferenčním sborníku (‚Emotion And Opinion in British Online Newspapers.‘ ve sborníku *Communication across Genders and Discourses*, Brno: Masarykova univerzita, 2015) a v odborných časopisech (‚Patterns of Evaluation in British Broadsheet and Tabloid Newspapers.‘ v časopise *Hradec Kralové Journal of Anglophone Studies*, 2016; ‚Fundamental Evaluative Adjective Patterns in British Broadsheet and Tabloid Newspaper Discourse.‘ v časopise *ACC Journal 22/3*, Liberec: Technická univerzita, 2016).

Ráda bych jako její školitelka ocenila pracovitost, houževnatost a systematicčnost, s níž Mgr. Peldová přistupovala k celému doktorskému studiu. Vzhledem k původnímu zaměření magisterského studia (angličtina – tělesná výchova na Technické univerzitě v Liberci) musela Petra Peldová v mnoha ohledech začínat od samých základů. Zvolila si podle toho předměty doktorského studia (přístupy k analýze diskurzu, stylistika), které úspěšně absolvovala, úspěšně složila v roce 2012 také státní zkoušky. Od počátku se musela naučit také práci s jazykovými korpusem (budování korpusu, jeho značkování, vyhledávání s pomocí komplexních vzorců). Petra Peldová navíc dokázala skloubit studium a vědeckou práci s péčí o rodinu (studium přerušovala, když se jí narodily dvě děti) a nyní také s výukou na Technické univerzitě v Liberci – na Katedře cizích jazyků Ekonomické fakulty a současně na Katedře anglického jazyka na Fakultě přírodovědně-humanitní a pedagogické.

Ráda konstatuji, že disertace Mgr. Petry Peldové splňuje požadavky standardně kladené na disertační práci. Doporučuji ji k obhajobě.

V Praze 19. 8. 2017

doc. PhDr. Markéta Malá, Ph.D.